

Titel	Studieguide for kandidatuddannelsen i psykologi K05: Lovgivning og etik - Del 2 K05: Law and ethics for psychologists – Part 2
Modul- bestyrer	Helene Almind Jansen
Studieadm. koordinator	Uddannelsessekretær Anne-Christina Nielsen
Dato	3. juli 2018

Indhold:

1.	Om studieguiden	2
	Formålet med denne studieguide	2
	Opbygningen af denne studieguide	2
2.	Om modulet.....	2
	Modulbestyrer.....	2
	Studieadministrativ koordinator	2
	Underviserne	2
	Formål	2
	Modulets genstandsområder/indhold/læringsmål.....	2
	Fagspecifikke målbeskrivelser	3
3.	Undervisningsform	3
4.	Prøven.....	3
5.	Ugeplan.....	4
	'	4
	12. september (uge 37) Forelæsning	4
	15. oktober (uge 42) E-tivitet	5
	Mandag 29. oktober (uge 44) Forelæsning.....	5
	14. november (uge 46) E-tivitet	5
	21. november (uge 47) Forelæsning	5
	6. december (uge 49) E-tiviet	6
	Fredag den 14.december (uge 50) Forelæsning	6
6.	Litteratur	7
7.	Evaluering af modulet	8

1. Om studieguiden

Formålet med denne studieguide

Studieguiden er dit "orienteringskort" til din uddannelse – dvs. den beskriver, hvor du starter (hvilke forudsætninger, du forventes at have), hvilken rute du skal følge (undervisning og opgaver undervejs) og hvad målet er (hvad skal du kunne til prøven). Studieguiden hjælper dig også til at finde det rette "udstyr" (anbefaler litteratur og andre læringsressourcer). Endelig indeholder den alle de praktiske oplysninger, du har brug for.

Opbygningen af denne studieguide

Studieguiden beskriver dine aktiviteter på ugebasis.

For hver uge angives

1. Ugens forelæsninger med en kort angivelse af emnet, lokalet mm.
3. Litteratur til undervisning
4. Hjemmeopgaver til de enkelte aktiviteter

2. Om modulet

Modulbestyrer

Helene Almind Jansen

E-mail: helene.jansen@regionh.dk

Studieadministrativ koordinator

Anne-Christina Nielsen,

Telefon: 6550 2782, mobil: 3033 9676

Underviserne

I dette modul vil du møde følgende undervisere:

Trine Bjerremand Caspersen, privat praktiserende psykolog og ekstern lektor på SDU

Helene Almind Jansen, Sexologisk klinik, Rigshospitalet og ekstern lektor på SDU

Formål

Når psykologer arbejder i kommuner, i sundhedsvæsenet, i psykologpraksis m.v., kommer de i berøring med både retlige og etiske problemstillinger. Formålet med dette modul er at give en indføring i retlige og etiske problemer og løsningsmodeller i psykologisk faglig virksomhed.

Modulets genstandsområder/indhold/læringsmål

Modulet er bygget op af to obligatoriske dele:

- *Del 1 (2,5 ECTS)* gennemføres samtidigt med første halvdel af praktikopholdet (forårssemesteret) og har fokus på at bibringe de studerende en basisviden i ret og etik. Der afvikles i alt 16 lektioner forelæsninger med case, øvelser og gruppediskussioner undervejs. Dertil

kommer 3 undervisningsaktiviteter som afvikles virtuelt. Forløbet indebærer en grundlæggende introduktion til lovgivning og etik, herunder anvendelse og læsning af retskilder af betydning for psykologvirksomhed.

- *Del 2 (2,5 ECTS)* gennemføres samtidigt med anden halvdel af praktikopholdet (efterårssemesteret) og har fokus på at bibringe de studerende en basisviden i ret og etik. Der afvikles i alt 16 lektioner forelæsninger med case, øvelser og gruppediskussioner undervejs. Dertil kommer 3 undervisningsaktiviteter som afvikles virtuelt. Efterårssemesteret har forsat fokus på de retlige aspekter, men de fagets aspekter fylder mere.

Fagspecifikke målbeskrivelser

Målet for læringsudbytte er at de studerende, gennem deltagelse i aktiviteterne på modulets to dele, skal demonstrere indlevelse i, og forståelse for grundlæggende retlige og etiske problemstillinger i psykologers hverdag, samt en øget kompetence henset til identifikation af løsninger herpå. Målet er at de studerende kan

- **Redegøre for** centrale retlige og etiske aspekter af relevans for psykologers arbejde
 - **Identificere og analysere** problemstillinger i psykologers dagligdag med retlige og/eller etiske aspekter
 - **Identificere** relevant lovgivning og løsninger for konkrete almindeligt forekommende situationer
 - **Reflektere** over egen rolle i konkret oplevede situationer med retlige og etiske aspekter samt selv-korrigere egen praksis på basis af denne refleksion
- I del 1 lægges der især vægt på læringsmål 1 og 3 medens hovedvægten i del 2 lægges på læringsmål 2 og 4.

3. Undervisningsform

Undervisnings- og arbejdsformer. På del 2 organiseres undervisning som forelæsninger med aktiv debat og deltagelse fra de studerende med henblik på træning af evnen til professionel analyse inden for området ret og etik.

4. Prøven

Prøven udgøres af tilstedeværelse (mindst 80 %) til forelæsningerne/undervisningen og aktiv deltagelse heri. I Efterårssemesteret vil der igen være 3 e-tiviteter. Besvares og består af alle 3 e-tiviteter kan dette tælle som supplement for fravær ved 3 timers undervisning. **Bemærk venligst at tilstedeværelse formelt kræves dokumenteret ved personlig underskrift på specificeret liste som rundsendes i forbindelse med undervisningen.** Iht. studieordningen opereres *ikke* med begreber såsom "lovligt fravær" m.m. hvilket imidlertid ikke udelukker, at der f.eks. kan søges dispensation i studienævnet iht. de almindelige procedurer. Aktiv deltagelse implicerer deltagelse i og bidrag til diskussioner ved forelæsninger. Mødepligt og aktiv deltagelse skal være opfyldt for at bestå modulet. Prøven er intern og bedømmes bestået/ikke bestået af underviseren. Rammer for omprøve udmeldes senere. Tilstedeværelsen opgøres efter modulets anden del, i december 2018.

5. Ugeplan

Uge	K05	Emne for K05
Uge 37 Onsdag 12.9.18 HJ	Forelæsning kl. 10.15-13.00 (3 timer)	Psykologloven og ophavsloven Opsamling fra sidste semester. Drøftelse af begreberne habilitet og Inhabilitet.
Uge 41 TC	E-tivitet (Blackboard-opgave) Aflleveres senest 15.10.18	Case og aflevering Bunden case diskussion og aflevering på Blackboard Professionsetik – 1 Skriftlighed i privat klinisk praksis
Uge 44 Mandag 29.10.18 TC	Forelæsning Kl. 12.15-16.00 (4 timer)	Professionsetik i psykologfaget Gennemgang af e-tivitet besvarelser med baggrund i bl.a. Nordiske Etiske Principper for Psykologer. Journaliseringspligt Rekvireret skriftlighed
Uge 45	E-tivitet (Blackboard-opgave) Aflleveres senest 12.11.18	Case og aflevering - Etiske refleksionsmodeller for psykologer Bunden case diskussion og aflevering på Blackboard
Uge 47 Onsdag den 21.11.18 HJ	Forelæsning (kl. 13.15-16) (3 timer)	Etiske refleksionsmodeller. Case gennemgang - opsamling på E-tivitet. De Nordiske Etiske Principper forsat. Etikken og metoden i de psykologiske retninger
Uge 48 HJ	E-tivitet (Blackboard-opgave) Aflleveres senest 6.12.18	Case og aflevering – psykiatriret og forskningsetik Studenters case-materiale. Diskussion og aflevering på Blackboard.
Uge 50 Fredag den 14.12.18 HJ	Forelæsning (kl. 10.15-16.00) (6 timer)	Psykiatri-ret, forsknings-etik Opsamling fra de øvrige undervisningsgange. Samt afsluttende etiske diskussioner om psykologens virke.

Lokale fremgår af <https://mitsdu.sdu.dk/skema/activity/3207401/e18>

12. september (uge 37) Forelæsning

Lokale	Eftermiddag
Se skema link	10.15-13.00

Psykologers virkefelter samt ret og metode

Psykologloven blev ændret i 2017. Vi ser på hvilke betydninger dette har, herunder hvilke særlige forpligtelser psykologer har ifølge psykologloven. Med udgangspunkt i ophavsloven drøftes psykologers rettigheder ift. video og lydoptagelser anvendelser i udredninger, behandling og terapi. Undervisningen tager udgangspunkt i de etiske problemstillinger og dilemmaer der kan være forbundet med optagelser af terapisesioner, og de nylige ændringer af psykologloven. Derudover drøftes habilitetsbegrebet.

Litteratur:

Ophavsloven kap 3. (2 sider)

Psykologloven (5 sider)

Lohmann-Davidsen, E. (2016): Psykologen og klienten. Kapitel 10 (s. 198-208), kapitel 5 (s.100-107), (17 sider).

Wilmoes, G. & Vestergård, W. (2013): Forvaltningsrettens grundprincipper. Kapitel 8 (s. 167-173) (6 sider).

15. oktober (uge 42) E-tivitet

Case og aflevering (Blackboard)

I forbindelse med undervisningen udleveres e-etivitet inden for området lovgivning/etik med henblik på diskussion og besvarelse i grupper. Materialet indsendes til underviser via Blackboard *senest mandag den 15. oktober kl. 12.00*

E-tiviteten er tilgængelig på Blackboard senest 1. oktober 2018.

Mandag 29. oktober (uge 44) Forelæsning

Lokale	Formiddag
Se skema link	4 timer

1. Gennemgang af E-tivitet: Professionsetik med baggrund i bl.a. Nordiske Etiske Principper for Psykologer.
2. Journaliseringspligt: Privat regi, offentligt regi, aktindsigt.
3. Rekvireret skriftlighed:
 - Etik og lovgrundlag for skriftlighed.
 - Regelsæt for udfærdigelse af statusattester til kommuner: psyk 115, 125, 135 samt erklæringer/psykologiske undersøgelser i privat regi.
 - Udredninger/assessment.

Litteratur:

Nordiske Etiske Principper for Psykologer (downloades via dp.dk).

Se <http://www.dp.dk/wp-content/uploads/etiske-principper-for-nordiske-psykologer.pdf>

Psykologloven (5 sider)

Journalføringsbekendtgørelsen (10 sider)

Birkeland S. (2013). Psykolog i sundhedsvæsenet. Tidsskrift for Dansk Sundhedsvæsen, 89(8), 44-50 (6 sider). Artiklen er tilgængelig på Blackboard.

Jacob Dahl Rendtorff (2011). Etik for Psykologer, 1. Udgave (188 sider), kapitel 6-10.

14. november (uge 46) E-tivitet

Case og aflevering (Blackboard)

I forbindelse med undervisningen udleveres e-etivitet inden for området lovgivning/etik med henblik på diskussion og besvarelse i grupper. Materialet indsendes til underviser via Blackboard *senest onsdag 14. november kl 12.00*.

E-tiviteten er tilgængelig på Blackboard senest 31. oktober 2018.

21. november (uge 47) Forelæsning

Lokale	Eftermiddag
Se skema link	13.15-16.00

Case gennemgang – etiviter

Der gives en generel feedback på de problemstillinger der har været oppe i forbindelse med e-tivitetsbesvarelsen. Grupperne bør være forberedt på, at der deres e-tivitets besvarelse, kan blive udvalgt til fælles gennemgang.

Dagens forelæsning omhandler etiske refleksionsmodeller.

Der arbejdes videre med de etiske principper og om hvorledes de optræder i forskellige psykologiske retninger og metoder. Der introduceres etiske refleksionsmodeller i forbindelse med etiske dilemmaer og problemstillinger.

Litteratur:

Aadland, E. (2016): Etik – dilemma og valg. Dansk psykologisk Forlag. København. Kap. 5 s. 67-128 (61 sider) kap.12 & 13 s. 231 – 259 (28 sider)

Rendtorff, J.D. (2011): Etik for psykologer. Jurist og Økonomforbundets forlag. Kap. 1 -5 s. 17-76 (59 sider)

6. december (uge 49) E-tiviet

Case og aflevering (Blackboard)

I forbindelse med undervisningen udleveres e-etivitet inden for området lovgivning/etik med henblik på diskussion og besvarelse i grupper. Materialet indsendes til underviser via Blackboard *senest torsdag 6. december kl. 12.00*.

E-tiviteten er tilgængelig på Blackboard senest 26. november 2018.

Fredag den 14. december (uge 50) Forelæsning

Lokale	Formiddag
Se skema link	10.15-16.00

1. Psykiatritet
Introduktion til psykiatriloven, tvangsindlæggelse m.v. med baggrund i case: Psykiatritet
2. Etiske principper for psykologers forskning. Forskningsetik.

Anbefalet litteratur:

Lov om videnskabsetisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter', nr. 593 af 14/06/2011,

Persondataloven af 25. maj 2018

Sundhedsloven § 46 (Bekendtgørelse af sundhedsloven nr. 1188 af 24/09/2016)

Bekendtgørelse af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien nr. 1160 af 29/09/2015,

Bekendtgørelse om anvendelse af anden tvang end frihedsberøvelse på psykiatriske afdelinger nr. 1338 af 02/12/2010,

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om anvendelse af anden tvang end frihedsberøvelse på psykiatriske afdelinger nr. 1107 af 11/09/2015

(downloades på retsinfo.dk).

Backe-Hansen, E. (2013): Fagetikk og forskning (kap 12) s. 235-261 (26 sider) i: Øvreeide, H.: Fagetikk i psykologisk arbeid. Cappelen Damm Akademisk

Forslag til supplerende litteratur:

Mette Hartlev, Ulla Hybel & Peter Bak Mortensen (2013). Sundhed og Jura, Sundhedsretlige perspektiver på sundhedsvæsen, sundhedspersoner og patientrettigheder. 1. Udgave. Kapitel 16. Sundhedsvidenskabelige forsøg.

Lindhart, A. (2011): Etik og værdier i Psykiatrien. Psykiatrifondens Forlag

6. Litteratur

Anbefalede artikler og litteratur (download via retsinformation.dk, dp.dk, samt Blackboard):

Ophavsloven kap 3. (2 sider)

Psykologloven (5 sider)

Journalføringsbekendtgørelsen (10 sider)

Etiske principper for nordiske psykologer (6 sider)

Lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (lovbekendtgørelse nr. 1160; (15 sider).

Lov om videnskabsetisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter, nr. 593;(15 sider)

Persondataloven af 25. maj 2018

Sundhedslove § 46 i (Bekendtgørelse af sundhedsloven nr. 1188 af 24/09/2016)

Bekendtgørelse af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien nr. 1160 af 29/09/2015.

Bekendtgørelse om anvendelse af anden tvang end frihedsberøvelse på psykiatriske afdelinger nr. 1338 af 02/12/2010.

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om anvendelse af anden tvang end frihedsberøvelse på psykiatriske afdelinger nr. 1107 af 11/09/2015.

Birkeland S. (2013). Psykolog i sundhedsvæsenet. Tidsskrift for Dansk Sundhedsvæsen, 89(8), 44-50 (6 sider).

Kapitler i bøger:

Lohmann-Davidsen, E. (2016): Psykologen og klienten. Kapitel 10 (s. 198-208), kapitel 5 (s.100-107), (17 sider)

Wilmoes, G. & Vestergård, W. (2013): Forvaltningsrettens grundprincipper. Kapitel 8 (s. 167-173) (6 sider).

Aadland, E. (2016): Etik – dilemma og valg. Dansk psykologisk Forlag. København. Kap. 5 s. 67-128 (61 sider) kap.12 & 13 s. 231 – 259 (89 sider)

Rendtorff, J.D. (2011): Etik for psykologer. Jurist og Økonomforbundets forlag. Kap. 1 -5 s. 17-76 (59 sider)

Backe-Hansen, E. (2013): Fagetikk og forskning (kap 12) s. 235-261 (26 sider) i: Øvreeide, H.: Fagetikk i psykologisk arbeid. Cappelen Damm Akademisk

Forslag til supplerende litteratur:

Aadland, E. (2016): Etik – dilemma og valg. Dansk psykologisk Forlag. København

Lindhart, A. (2011): Etik og værdier i psykiatrien. Psykiatrifondens forlag

Lohmann-Davidsen, E. (2017): Psykologen og klienten. Hans Reitzels forlag.

Rendtorff, J.D. (2011): Etik for psykologer. Jurist og Økonomforbundets forlag

Wilmoes, G. & Vestergård, W. (2013): Forvaltningsrettens grundprincipper. Jurist og Økonomforbundets forlag
Øvereeide, H (2013): Fagetikk i psykologisk arbeid. Cappelen Damm Akademisk.

Mette Hartlev, Ulla Hybel & Peter Bak Mortensen (2013). Sundhed og Jura, Sundhedsretlige perspektiver på sundhedsvæsen, sundhedspersoner og patientrettigheder. 1. Udgave

7. Evaluering af modulet

Alle moduler ved kandidatuddannelsen bliver løbende evalueret. Evalueringen er anonym og ikke obligatorisk, men vi beder alle studerende om at deltage i dette arbejde. Formålet med evalueringen er at forbedre uddannelsens kvalitet og uddannelsen vil løbende blive justeret på baggrund af evalueringer blandt andet.